

Napsugár

GYERMEKIRODALMI LAP XLIV. ÉVFOLYAM 511. SZÁM
2000. MÁJUS

5

MÉSZELY JÓZSEF

ŐZBARNASZÍN SZELÍD ESTE

Őzbarnaszín szelíd este,
Halkan suhan égre, földre.
Rám csukja a szempilláját,
Csillaggyújtó, mesés álmát.

Mielőtt még rám simulna
Selyembársony, langy dunnája,
A lebukó napnak fénye
Aranyport hint a felhőkre,

Szélükre meg rojtot félcel
Színaranyból aranytűvel.
Aztán mellém küldi mamát,
Hogy kívánjon: Jó éjszakát!

Keresztszálra nyírt színes krepp-papírból
sodorj csíkot. Rajzold elő a virágot
vagy más mintát egy kartondarabra, kend
meg ragasztóval, s a vonalak mentén
nyomkodd rá a papírszinórt. A keret
szintén sodort csíkból készülhet.

PÁKOLITZ ISTVÁN

ANYÁMNAK

Hogyha virág lennék,
ölelnék jó illattal;
hogyha madár lennék,
dicsérnék zengő dallal;
hogyha mennybolt lennék,
aranyappal, ezüstholddal,
beragyognám életedet
csillagokkal.

Vágj ki színes kartonból két kört (ha nincs körződ,
segít egy csésze vagy pohár). Kend be
az egyik kör szélét ragasztóval, majd helyezd rá
a beráncolt krepp-papír csíkot. Most ragasztózd be
a másik karikát is, csíptess közéjük színes zsinórt,
fonalat, nyomd őket egymásra, préseld le,
de csak a közepét, hogy a fodor ne lapuljon le.
Ha megszáradt, díszítsd
rajzzal, szárított virággal, papírkivágással.

Válassz egy szép, mintás csomagolópapírt és egy hozzá illő színű kartonlapot. Vágj a kartonból téglalapot, hajtsd ketté – ez lesz a kártya alapja. A csomagolópapírból szabd ki az első oldalt. Hajtsd ketté, vágj ki belőle egy kört, a szélét cakkozd ki. Ragaszd fel a kártya elejére, préseld le, amíg megszárad. Az üresen maradt helyre kerül a címzett neve (Anyunak), belülre pedig az üdvözlő szövege vagy egy kis rajzocska.

GIANNI RODARI

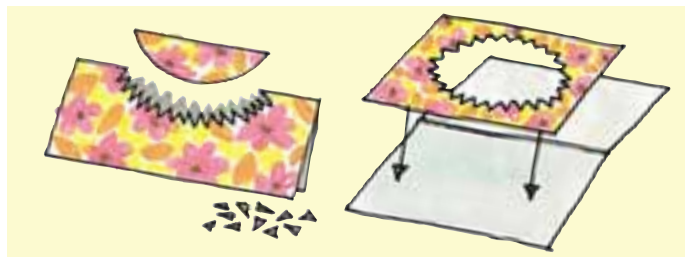
EZÜST, ARANY, GYÉMÁNT SZÓKAT...

TÓTFALUSI ISTVÁN fordítása

Ezüst szókat írnék rendbe,
ha a tollam
szél fuvalma lenne.

Arany szókat írnék sorba,
ha a tollam
nap sugára volna.

De a tinta mélyén
csupa-csupa kincs van:
anyukámnak írtam,
s tollamról a legszebb
gyémánt szók peregtek!

Helyezd reszelőre a réteges szalvétát, kenj rá ecsettel híg keményítőt vagy vízben oldott Aracet-et. Amikor minden réteg benedvesedett, nyomkodd rá a reszelő mintázatára, óvatosan vedd le, és tedd száradni. Különböző színű, más-más domborulatú szalvétából készítheted aztán az üdvözlő kártyát anyunak.

Édesanyja kötöje mindent betakar – édesanyja
a rossz gyerekeket is szereti!

Különös, kiszámíthatatlan útjai vannak a történelemnek.

Mennyire háttérbe szorult a magyar nyelv... Pázmány Péter, a politikus főpap és Balassa Bálint, a katonaköltő még zengő magyar nyelven írt. A legnagyobb hazafiak egyike, Rákóczi Ferenc, aki mindenét: óriási vagyonát, családi boldogságát áldozta fel hazájáért, művészi szinten írt latinul, németül és franciául, csak éppen magyarul nem. Ennek az a magyarázata, hogy morva földön nevelték a jezsuiták, és felnőtt koráig csak latinul és németül beszélt.

Ha az ország legnagyobb birtokosa elől elszívták a magyar levegőt, hol tanulhatott volna a nép? A főurak és a polgárság németül társalgott és levelezett. Jókai még a következő század közepén is kipécézte könyveiben a magyar beszédet elutasító nagyurakat. Széchenyit is idegen ajkúnak nevelték, de őt lángelke kiszabadította az idegen nyelv rabságából.

De hol van még Széchenyi? 100 évvel korábban Mária Terézia az uralkodó, ő pedig kemény németesítő politikával akarta egységbe kö

vácsolni a Habsburg birodalmat. Az ország 4000 népiskolájában csak németül és latinul tanítottak.

Mária Terézia, aki nem is egyszer a magyarok vitézségének köszönhette, hogy nem taszították le a trónjáról, ezt azzal hálálta meg, hogy egyáltalán nem támogatta a magyar nyelv oktatását. Hol tanultak mégis magyarul a gyermekek? Kik voltak a tanítók? Leszerelt öreg katonák meg értelmes, ügyes iparosok. Az iskolákba nem engedték be őket. Minek tanítanák a rebellis magyar nyelvet?

**A Mária Terézia alapította
Szent István-rend
gyémántos kereszkje**

MÉHES GYÖRGY

FÖLTÁMAD A MAGYAR NYELV

**Bessenyei György,
a délceg testőr és híres író**

Délelőttönként üres kocsmákba terelték be a nebulókat, és az ajtóra rajzolták fel krétával a betűket. Így lappangott a magyar nyelv. A hercegek, grófok nem beszéltek magyarul. A kisnemesek, papok, jobbágyok nyelve volt a magyar.

A császári udvar nem elégedett meg ennyivel. El kell németesíteni az ifúságot, Bécsbe kell csalogatni az ifjú nemesség színe-javát. A császári udvar fénye, Bécs csillogása, a színházak, operák, bálók majd elkápráztatják a fiatal magyar urakat.

Ezt jól kitalálták Mária Terézia tanácsadói. A császárnő megalakította a magyar testőrséget. Kiválogatta a legdélcegebb, legértelmesebb fiatalokat a középnemesség soraiból.

Fényes egyenruhát kaptak, laktanyájuk palota volt, magas zsold járt nekik. Mondani sem kell, hogy a bécsi dámák el voltak ragadtatva a magyar daliáktól. Híre ment, hogy egytől egyig tüzes táncosok, jómodorú széptevők. Szolgálatuk leginkább csak parádé volt. Szabadidejükben udvarlás mellett színházba jártak, és mohón olvasták, majd kézzől kézre adták a legújabb német és francia könyveket.

El voltak ragadtatva Bécs kultúrájától. De ahelyett, hogy megrészegedtek volna a nyugat-európai pompától, ezeket a derék testőröket megrázta az a felismerés, hogy a magyarság – nem a saját hibájából ugyan – mennyire elmaradott.

Bessenyei György, talán a legkiválóbb közülük így búsult: *“Nagyon megszőkülünk magyarság dolgában...”*

Nemcsak búsultak, de cselekedtek is. Ez volt a jelszavuk: *“Ki kell emelni a magyar nyelv*

Vörös egyenruhás magyar huszár

A magyar koronát kísérő bandérium

**Mária Terézia
kávészakélete**

*drága gyöngyszakétét vastag,
szakétes porából”.*

A magyar testőrség leg-
jobbjai rákaptak az iroda-

lomra. Így jött létre Bécsben a magyar testőrök
irodalmi köre. Legnevesebb tagjai: Bessenyei,
Báróczy Sándor, Barcsay Ákos.

Az udvarnál is akadtak pártfogóik, Mária
Terézia egyik udvarhölgye és Nicky Kristóf, a
királynő titkos tanácsosa, sőt végül maga a ki-
rálynő is. A szikra, amit a testőrök fellobbantot-
tak bozóttűzzé növekedett.

Egy kapitány, gróf Teleki Ádám magyarra
fordítja Corneille, a francia klasszikus halhatat-
lan művét, a Cid-et. Jó választás volt. A francia
hős példája lángra lobbantja a magyar szíveket.

Jegyezzük ide Teleki véleményét. Nem le-
het az, hogy valaki, aki itt született *“a maga nyelv-
vét ne tudja, vagy ha tudja is, de semmit szépnek
és jónak ne állítson, valami magyartól vagy ma-
gyarul készítetett”.*

Bessenyei már 1778-ban felismerte azt, amit
Petőfiék a következő században zászlójukra
tűztek: *“Akkor fog a magyar nyelv hazánkból
kihalni, mikor a magyar parasztasszonyok ma-
gyarul megszűnnek beszélni. Míg pedig a magyar
parasztasszonyok magyarul fognak beszélni, ad-
dig az uraknak sem lehet a magyarságot el-
felejtetni”.*

**A császárnő magyar testőrei párdúc-
bőr kacagányt, fehér prémes mentét viseltek.**

Vadásztáska

A schönbrunni kastély egyik bálterme

HERVAY GIZELLA

FECSKE

Eresz alatt füstifecske,
fészkéből csak ki ne esne!
Fészkében a fiókája,
fiókáján fecske szárnya.

MIKSZÁTH KÁLMÁN

MADÁRFÉSZEK

A nap lement. Benépesült a levegő zümmögő bogarakkal. A göröngyös, kátyús úton egy szekér ballagott csendesen. Egyszer csak nagyot zötytyent, s a rajta levők felriadtak.

– Hopp hó! Eltört a tengely – mondotta az egyik.

A másik leugrott. Csakugyan, leült a szekér hátulso fele.

– Nagy baj – dohogta a fejét vakarva. – Megtorpant biz az, kátyúba estünk. Mármost mit csináljunk? Ha legalább valami fa vagy húszang volna, hogy aláköthetnők vele.

– Van is itt, furcsa tartomány ez erre, nem nő itt meg a fa, csak a nadragulya.

– Haj, haj, mihez fogjunk, mihez?

– Emelem én a szekeret – ajánlkozott az egyik –, fel is tartom addig, amíg fát érünk. Kend pedig vezesse lassan a lovakat!

Bizony jó darabig kellett vinni a szekér hátát, s fa még sehol sem volt. Mind a ketten lihegték a fáradtságtól.

– Ahol, ni! – rikkant fel egyikük. – Ott bólingat egy kis vékony nyárfa, nekünk való éppen.

– Több fa sincs ennél. Na, hát ne legyen ez az egy se! Kiváglok, ne búsulj itt magadban – dörmögött a haragosabbik.

Előkereste a fejszét, és átugorván az útszéli árkot, nekivágott a növendékfának.

Az összerázkódott recsegve, hajladozva. Gallyai ropogtak a fejsze csapások alatt. Egy madár felszállt róla, és kétségbeesve röpködött körül. Madárfiókák síró csipogása felelt a fölriasztott öreg madárnak.

– Jó lesz-e tengelydorongnak? – türelmetlenkedett a másik.

– Jó, biz az – szolt a fejszés atyafi –, csak hogy baj van.

– Már megint?

– Hát izé... fészkek van rajta.

– No és aztán?

– Ej, lánchordta, csaknem vághatom ki! Mi lenne az apróságokkal? Nem hallja kend, milyen szomorúan csipognak?

– De bizony hallom szegényeket. Csakhogy aztán belőlünk mi lesz?

– Mi lesz, hát mi lenne? – felelte a fejszés atyafi. – Majd tolom én még a szekeret egy darabon.

Úgy is volt. Dörmögött ugyan egy kicsit, amint a tengelyt fogta kétrét görnyedve, de csak tolt a szekeret körül-körül nézve, nem lát-e valahol egy élő fát. A madarak csipogása fülébe hangzott mindig, s valami azt súgta a lelkében, mégis csak jól tette, hogy azt a madárfészkes növendékfát nem vágta ki.

VENCZEL JÁNOS rajzai

MICÓ

Azt mondja egy őszi napon az Andris gyerek:

- Kell-e kismacska?
- Hol van?
- Az istállónk padlásán.
- Sok?
- Sok.

Futva futottunk odáig.

Fölsiettünk a létrán az istálló padlására. Hát csakugyan ott mászkált egymáson a sok kismacska. Micó közöttük ült, és nyalogatta hol az egyiket, hol a másikat. Micó volt az anyjuk. Milyen furcsán nézett ránk Micó!

– Miau! Miau!

Mintha azt kérdezte volna, hogy: mi jó hozott bennünket? Aztán tovább mosdatta a gyermekeit, és halkán brugózott nekik. Mink az Andrissal csodálkozva néztük.

– Melyik kell? – kérdezte Andris.

– A vörös!

Mert csak egy volt vörös. A többi círmos volt, mint az anyjuk.

Három nap múlva Andrisék háza meggyulladt. A lángok akkor csaptak föl, mikor én hazafelé mentem az iskolából.

A faluban nagy volt a szaladgálás, kiabálás. A harangot félreverték. Az emberek kannákkal, sajtárokka rohantak a tűzhöz. De a ház egy láng volt már akkor. Közel se lehetett menni.

A másik percben már az istálló tetejére is fölfutott a láng. Én mindent láttam. Az udvar sarkán álltam az utcán, a jajveszékkelő asszonyok között.

Az istálló tetején az ajtó az udvar felől nyitva volt. Úgy szokott állni, hogy szabadon rakhassák be a szénát. Azon az ajtón egyszer csak megjelenik a Micó macska. Abban a pillanatban jelent meg, amikor a láng a tetőre futott. A szájában az egyik kölyke lógott.

Aggodalmas szemmel nézett széjjel. A kis kölyökmacska szétterpesztette a négy lábát, ahogy lógott. És az is lefelé nézett. Micó háttal ereszkedett le a falon. Letette a kölykét elének a földre.

Azután újra felszökött a falon, és megint megjelent egy kis kölykével. Azzal is lekúszott.

A láng akkor hirtelen elborította az egész tetőt.

Recsegett, ropogott, pattogott a tető. A levegő szinte forrt az udvaron is.

De Micó mégiscsak megint fölfutott a falra. Az ajtó akkor már nem is látszott. Micó keserves nyávogással ugrált ide-oda a lángok közt, a fal peremén. Aztán egyszer csak nagy szökemléssel begugrott a lepedő nagyságú, nagy, vörös lángok közé.

Vártuk, hogy előjön-e.

De nem jött elő többet.

MÁJUSI EMLÉK

Felmegyek a babám fele,
kezemben a kapám nyele:
kizöldül a kapa fája,
míg elérlek, Abafája!

Vígak voltunk, ifjak voltunk:
átvagtattunk tavaly Pókán...
Tavaszosan illatoztunk,
mint a virág a hajtókán!

Fát úsztatok Szászrégenből
le a folyón Zámra:
legalább nem emlékezem
tavalyi rózsámra...

Visz a Maros, sodor a víz,
visz a folyó Zámig:
elhordja a bánatomat
tavalyi rózsámig...

Mindhiába visz közelebb,
visz a folyó Zámhoz:
vissza többé sose vihet
tavalyi rózsámhoz...

ÁCS KÁROLY TAVASZI VERS

Megnő a víz,
meg visszanő.
A szív, az is
most vele nő,

s vele apad,
ahogy a vér
partnak szalad,
s mederbe tér.

Ez a tavasz:
ár s apadás –
sohase az,
sohase más.

Megnő a víz,
megnő a szív,
de hova visz,
de hova hív?

Valami visz,
valami vár.
Tavaszi víz,
az már a nyár?

JUHÁSZ GYULA

MESE

Egy világ végi házban
Világszép lány lakott,
Világ végére néztek
Ott mind az ablakok.
Nem járt előtte senki,
Nem látott senkit ő,
Az Óperencián túl
Megállt a vén idő.
A világszép lány nézte
A csillagos eget,
Tavaszt táján szívében
Valami reszketett.
Hajába rózsát tűzött,
Valakit várt nagyon,
De csak a csillag nézett
Be a kis ablakon.
S a csillag oly közömbös,
Hideg és halovány.
S hiába várt örökké
A világszép leány...

LELKES MIKLÓS

TAVASSZAL

Napvirág-ablakokban
madárszem-csendű kék.
A tó tükörpalástján
ébrednek a mesék.

Napvirág-ablakokban
felhőtündér, öröm.
Lélegző földek ajkán
hálás zöld köszönöm.

Lehet, a Szépség álom,
fényen átszűrt idő,
időtlen messzeséget
szívhez közelítő.

Jön az este. Tavasszal
tiszt a égboltja szebb,
s csillagok közt a csillag
szívünkhöz közelebb.

SZÁNTAI JÁNOS

ROMÁNC

Volt egy lány,
várkastélya fűszál hegyén.
Valahány
évszak fattya duhaj legény
döngette kapuját, hiába!
Megannyi terv dőlt dugába.

Halomba gyűlt a sok renonsz ott,
a várkisasszony csak mosolygott.

Aztán jött egy ólomkatona,
jó napja volt és jó lova.
A lány s az ablak megigézte –
odaveszett az etikett –
szava szakadt, csak nézte-nézte.
S noha mit sem kérdezett,
fűszálhegyi ablakából
a lány Igent rebegett.
Ólomvitézünk legott
jó lovát kipányvázta,
s jó napját kapva foga közé
fűszál hegyét megmásztá.

Az ablak szűk terén, mon gyó,
a lány ajkát bevette ő!

De jaj!
A kettős súly alatt
a fűszál hegye leszakadt.
Azonmód zuhanni kezdtek,
a lány, a vár, az ablaka,
s a birtok leendő ura.
Égen-földön általestek.

Azóta is zuhannak ők,
nyomukban szállnak múlt idők.

SOÓ ZÖLD MARGIT rajzai

SZENT KINGA

legendái

ÁLDOTT KÖD

A Pieninek mélyén fekvő hegycsúcson épült kicsiny fellekvár kapuja becsukódott a tatárok elől oda menekült klarissza nővérek mögött. Kinga vezette őket ide, Szemérmes Bolkó, krakkói és szendomíri herceg özvegye, a magyar királylány. Minden kényelem nélküli erősség volt ez, kemény katonák számára készült. Meredek sziklára húzták falait, keskeny ösvény vezetett fel a várkapuhoz, amelyen egyetlen lovas fért csak be, az is paripája hátára hasalva. A tenyérnyi várudvaron egy kőmedence, amelybe az esővizet gyűjtötték – más vízforrásuk nem is volt. Egyszóval, nehéz volt megtalálni a hegyek közé rejtett váracsát, nehéz volt feljutni hozzá, de élni sem volt könnyű benne.

Múltak a napok egymás után, zúgott odalent az erdő, s fenn a várban sem nyugodott el egy percre sem a hideg szél. Az apácák a várbeli katonasággal együtt naponta csak egyszer melegedhettek meg akkor, amikor főztek a konyhán. Mert hát szűkében voltak a tűzifának is. Élt napjában egyszer osztottak, azzal se lakott jól senki.

A várkapitány elküldött egy fürkészt, menne már, s tudná ki, van-e még tatár a vidéken. Volt, szerte az egész

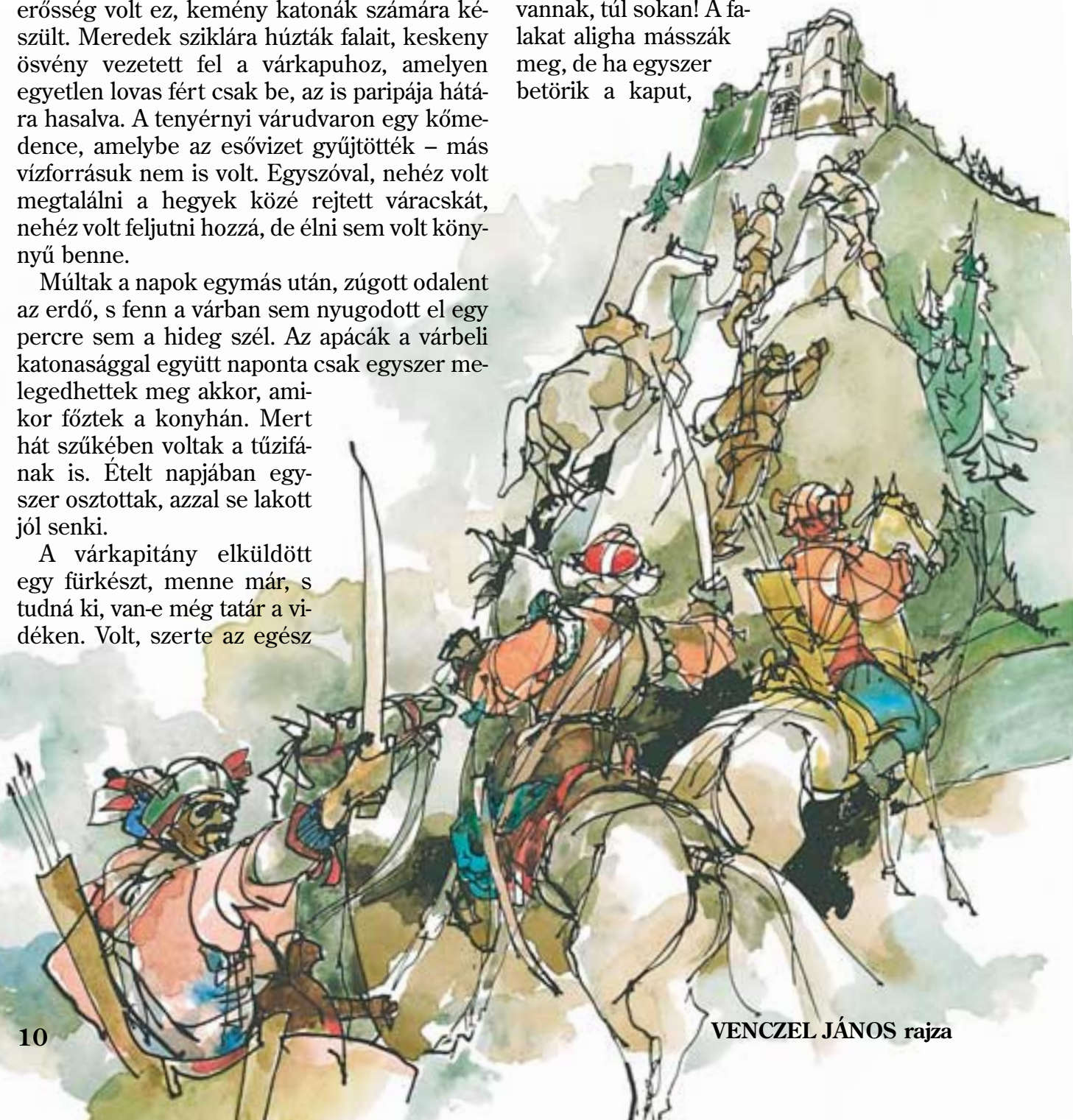
szandeci földön: ölt, rabolt, égetett, pusztított.

A földerítőt – tapasztalatlan gyermekember volt még – elfogták a tatárok. Abu bej addig ki- nozta a szerencsétlent, mígnem kivette belőle, honnét is jött, s kik vannak a várban.

Megörült Abu bej a hírnek! Azt hitte, a nővérek minden kincsüket magukkal vitték. Még aznap nekivágtak a Pieninekbe vezető útnak.

Végre-valahára feltűnt a sziklaoromra épült kis erősség. Allah akbar! Allah segedelmével! Most szépen kipihenik magukat, aztán reggelire megeszik a várat védőtűl.

A szolgálatos őrszem azonnal jelentette a tatárok érkezését az öreg várkapitánynak. Az ősz vitéz arca elborult. Sokan vannak, túl sokan! A falakat aligha másszák meg, de ha egyszer betörik a kaput,

itt a vég. Forró vizet nem öntögethet rájuk, mert inni is alig van.

A tucat katona mind a kapunyílás erősítésén dolgozott egész éjjel, a nővérek meg buzgón imádkoztak az Úr segedelméért.

Amint pitymallott, a tatárok rettenetes ordítással nekiiramodtak a várkapu felé vezető útnak. Meg kell hagyni, pokolian merész fickók voltak, kettesével noszogatták fölfelé a lovaikat a két oldalról szakadék övezte, keskeny ösvényen. Hatalmas kőzápor fogadta őket, de nyilak, dárdák is röpködtek rájuk odafentről. Sokan megsebesültek közülük, három kutyafejű meg beleveszett lovastul a szakadékba. Káromkodva vonultak vissza.

A szerény várnép egyik rohamot a másik után hiúsította meg, de két nap sem telt bele, elesett az utolsó katona is. A nővérek meg nem értettek a fegyverforgatáshoz, meg aztán szerzetesi fogadalmuk tiltotta, hogy fegyverhez nyúljanak.

Abu bejnek feltűnt, hogy se kő nem hullik, se nyíl nem repül többé a falakról. Cselt gyanított. Szurkos, égő nyilak felhőjét zúdította a várra, s minden emberét egyszerre indította a falak felé. Hatalmas fenyőfát vágta ki még előző nap, s éjszaka megfaragták kosznak. Harminc tatár vitte fel, hogy bedöntsse vele a kaput.

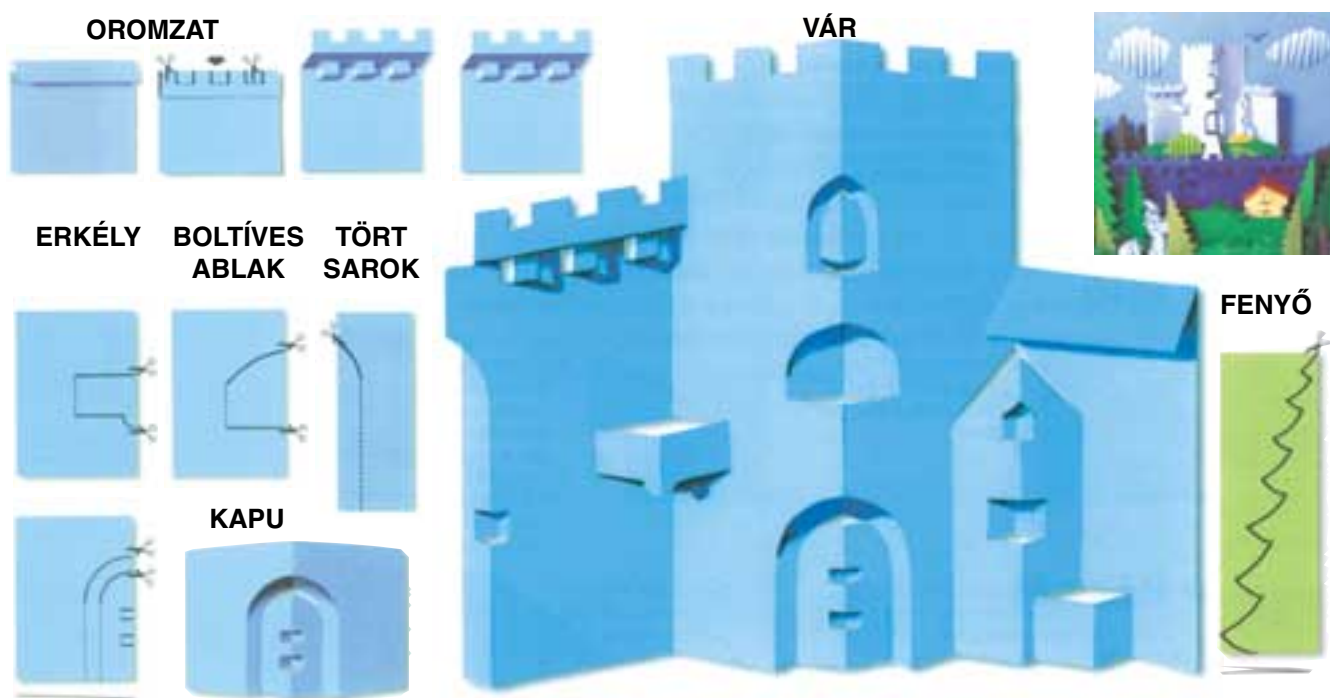
A tatárok ordítanak, a vár hallgat, csak nők csilingelő éneke hallatszik odabentről. Hatalmasakat döndül a kapu, meg-megreccsen rozsdás vasalása. No, még egyet, s még egyet! Mindjárt enged, s bent vagyunk! Néhány harcos már vasmacskás köteleket próbál felhajítani a falak élére. Ha az ott megakad, mászhatnak fölfelé. De gyengék hozzá, túl magas a fal. A kapu viszont mind nagyobbakat reccsen, hasadozik a deszkája. Allah segít!

Izzadnak, dolgoznak a tatárok veszettül, még jól is esik nekik, amikor látják, fekete felhők takarják el a napot. A völgyet nem is ügyelték, a várral voltak elfoglalva. Mire észbekaptak, már a lábuk alatt kúszott az onnan felgomolygó nyirkos, sűrű köd. A szemük látára borította be őket, eltűntek a falak, azt sem látták már, mi van a lábuk alatt, a mellettük levőről is csak akkor tudták, hogy ott van, ha megszólalt, vagy valami zajt csapott. Mintha szürkésfehér, mosatlan gyapjúba csomagolták volna őket.

Tapogatóztak volna lefelé, keresgéltek lábukkal az ösvényt. Pillanatonként hangzott fel egy-egy kőgörgeteg hangja, s az egymás után alázuhanók halálos sikolya.

Mind egy szálig odaveszett a tatár. Lovaik a völgyben farkasok és medvék martalékává lettek.

Délutánra kisütött a nap, szertefoszlott felhő és köd. A várudvaron Kinga és nővérei ott térdeltek a tatár nyilak között, amelyekből annyi volt, mint a szalma, s boldogan, tiszta hangon énekelték a Te Deumot.

Építsd fel Kinga fellegrát. A minta szerint szabd, hajtogasd, és vagdosd, majd fess ki a kartont vagy rajzlapot.

SIV WIDERBERG
SZERELEM

Sten-Malténak nagy, vörös és elálló füle van.

Nekem tetszik a nagy, vörös és elálló fül.

BRITT G. HALLQVIST

PUFI

Pufinak hívja mindenki,
mert egy picurkát pufók.

Csak egy picurkát.

Gyakran áll a tükör előtt,
és motyogja: "Csak egy picurkát."

Pufinak fogynia kellene,
de ha olyan nagyon szereti
a húsgombócot!

Pufit Karl-Fredriknek hívják,
de ezzel senki se törődik.

Csak Ulla.

Karl-Fredrik! – kiabálja
jó hangosan, hogy hallja mindenki.
Pufi szereti Ullát.

TÓTFALUSI ISTVÁN FORDÍTÁSA

BARTA ÁGNES

KOMOLY DOLOG

Kata befészkelte magát a fotelba és mesélni kezd.

– Tudod, anyu, szerelmes vagyok.
– Egy osztálytársadba?
– Aha! – bólogat hevesen, és szőke hajtincsei ide-oda röpködnek mosolygós arca körül.

– És...? Tudja?
– Hát persze! Micsoda kérdéseid vannak! Egy hete kezdődött. Csak úgy szakadt a hó, alig vártuk, hogy kicsöngessenek. A fiúk előrerohantak, és a kocsik mögül kezdték a támadást. Kovács, tudod, ő a legvadabb srác az osztályban, pont az arcomba vágott egy kőkemény hógolyót. Nagyon fájt. Bőgni kezdtem. Erre ő, vagyis Péter, odajött, kikotorta a havat a nyakamból, felvette a táskámat, és hazakísért. Egész úton vigasztalt. Másnap óra alatt írt egy levelet: "Remélem, már nem fáj." Azóta mindennap hazakísér.

– A többiek észrevették már, hogy te meg Péter...? Mit szólnak hozzá?

– Csúfolnak.
– Irigyek?
– Lehet. Pedig nem mi vagyunk az egyetlen pár az osztályban. Majdnem mindenki szerelmes. De azért mindenki csúfolja a másikat. Hát érted te ezt?

Nem. Nem értettem. Hiszen a szerelem minden életkorban komoly dolog.

A jó modor emberségünk fontos része. Tanuljunk együtt viselkedni:

OTTHON

**ILLIK,
NEM ILLIK**

Az otthoni lazítás, meghittség ne jelentse azt, hogy mindent megengedsz magadnak. Íme néhány NE:

MÜLLER KATI rajzai

A helyes februári válaszok: Segíts az időseknek, ha nehéz csomagot cipelnek. Add át a helyedet a buszon, az előadáson. Soha ne csúfod, ne utánozd az idős, a nyomorék vagy beteg embert, és ne tárd, hogy társaid ezt tegyék. Inkább segítetek, amiben tudtok.

Nyertesek: Varga Csaba, Szászrégen; Ambrus László, Parajd és a medgyesi harmadikosok.

PÁSKÁNDI GÉZA

GYERMEKVERS

Pisze-pisze,
vesszünk össze –
béküljünk ki
nyárra-őszre.

Kis-vonatod
hozzám szalad,
s lefekszünk
a nádas alatt.

Pitypalatty szól
a torkodban,
odakapok,
hogyan megfogjam.

Anyajegynek
válladra száll,
szendereg egy
katibogár.

Láncfű-gyűrűt
fonok neked,
nem aranyos
füves-féket.

S jaj, hiába
vesszünk össze,
visszajutok
az öledbe.

Beküldte Szabó Vilmos,
Felsőboldogfalva

Szólj, szám!

Havonta
3 díjat
sorsolunk ki!

**Kincsünk –
anyanyelvünk.**

Szerelmes szó, te,
szárnyaló szavunk,
népünk lelkének büszke
hordozója,
egy ezredéve visszhangoz
a róna,
ha zengsz, ha szárnyalsz
szabad szilajon.

Dutka Ákos

Lássuk, ismered-e lovas őseidnek nyelvét? Gyűjtsd össze a **ló** rokon értelmű szavait!

Fejtsd meg
a képes
szólásokat.

Fejezd ki **lovas** szólással:

- sokért nem adná
- rászed valakit
- gyalog jár
- rosszra biztat valakit

Februári megfejtések: Macska, ágyad, költő, láz, szemüveg, kerékpár, fej, esik. Volt egyszer egy szegény ember, s annak egy fia. Kolontos Palkó volt a neve. Apja eleget kínlódott Palkóval, de hiába: észet nem verhetett a fejébe. A.3, B.3, C.2. **Nyertesek:** Vincze Enikő, Biharszentjános; Turi Zoltán, Kolozsvár és a harasztosi harmadikosok.

ZENE – ÉPÍTMÉNYEK

– Ti, zenészek mindig ugyan- azokból a hangokból alkottok újat – mondta Arány András. – Az építészetben egy-egy új stílus kialakulása legtöbbször egy új anyag megjelenésének köszön- hető.

– Melyik anyag hozott újat a XIX. század végén? – kérdezte Károly.

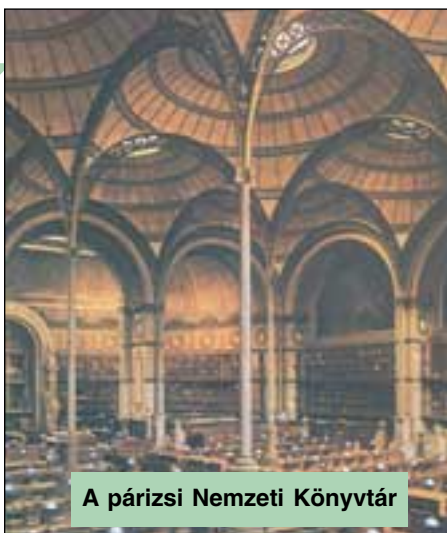
– Az öntöttvas, később az acél és az üveg. Az új stílus pedig az **eklektika** (eltérő elemek össze- keverése). Az építészek szaba- don válogattak a különböző tör- téneti stílusok formáiból, díszítő- elemeiből. Új anyag, modern tér- szemlélet, régi részletek – szép de néha furcsa épületek születtek így.

– Felgyorsult az ipar fejlődése is ebben az időben, ugye? – kér- dezte Károly.

– Bizony, és ez nagy kihívást jelentett a mérnökök számára. Óriási vásárcsarnokok, pályaud- varok, raktárak épültek.

– Na és az Eiffel-torony?

– Erről sokat lehetne mesélni.

A párizsi Nemzeti Könyvtár

Az 1889-es párizsi világkiállításra pályázatot írtak ki egy torony építésére, mely az ipari fejlődést szimbolizálja. Ezt a pályázatot Gustave Eiffel nyerte meg egy 300 méter magas torony tervé- vel. A torony, melynek felállí- tását Párizs lakossága hevesen ellenezte, mára a város büszke- sége. Alsó szintjein éttermek és irodák vannak, fennebb meteo- rológiai állomás működik, tete- jére pedig antennát szereltek.

– A századforduló építésze- tével kapcsolatban a **szecesszió**t is szokták emlegetni.

– Azaz elkülönülést. Ez az irányzat kifinomult díszítettsé- gével akart kitörni az ipari for- mák ridegségéből. Nagy hang- súlyt kaptak az új vonalvezetésű, növényi formákat stili- záló kerámiák, színes üvegfestmények. Mi- lyen zene illik ehhez a környezethez?

– A **szimfonikus költemény**, mely érde- kes történetet mesél el a muzsika nyelvén. A szereplők mindegyike jellegzetes dallamot kap, s ez a történet szer- rint vissza-visszatér.

– Hallottam **Hector Berlioz Fantasztikus szimfóniáját**, de nem tu- dom, mi a története.

– Egy fiatal művész- ről szól, aki mély álom-

Kitalálka

Havonta
3 díjat
sorsolunk ki

Arány András Marosvásárhe- lyen járt, s a Főtéren olyan szép, színes tetejű, festett üveglakos épületekre bukkant, amely bármelyik világvárosnak díszeire válna. Írd meg nekünk, melyik ez az épület!

Kompona Károlynak azt írd meg, miért hadonászik pálcájával a karmester?

1. Hogy felhívja a közönség fi- gyelmét a mű fontos részeire.

2. Hogy irányítsa a tempót, a szép hangzást, a szólamok belé- pését.

Kapcsold be a rádiót május 6-án, szombaton reggel 9 és 10 óra kö- zött. A kolozsvári és a vásárhelyi stúdióból Kompona Károly zenét küld nektek ehhez a meséhez. Míg hallgatod, vágd ki a hátlapot.

Februári megfejtések: Mátyás király Kolozsváron született, itt álló lovasszobrát Fadrusz János alkot- ta. **Nyertesek:** Kolozsvári And- rás, Mócs; Vass Zsuzsa, Székelyudvarhely; Imre Mária Mag- dolna, Székelykakasd.

ba merül. A zenei gondolatok az ő álomképeit jelenítik meg. Hűt- len kedvese például rögeszme- szerű melódiaként szólal meg mindegyre. Az utolsó rész címe *Boszorkányszombat*. Fergeteges hangzat-ár idézi az alvilági ször- nyek vijjogó zenéjét. A kedves egykori szép dallama is boszorká- nyos hangzássá torzul.

BITAY ÉVA

AZ AKVÁRIUM

Az akváriummal a természetnek egy darabkáját varázsolhatod otthonodba. Halacskaid színpompája, vidám kergetőzése, végtelen csendje megnyugtató. Barátkozni nem lehet velük, de érdekes és tanulságos megfigyelni életmódjukat.

Hogy vígan éljenek, természetesen a halaknak is szükségük van gondoskodásra. Hogyan kezdj hozzá?

Az akváriumot kívülről belül alaposan mosd le meleg vízzel és ronggyal. Alján teríts szét többször átmosott homokot. Erre jön a földréteg, amelybe majd a növények gyökerei kapaszkodnak, majd ismét 2 cm homok.

Következik a növények beültetése. Parányi élővilágod úgy lesz szép, ha a növények színben, alakban különböznek egymástól.

Ügyelj, nehogy feltöltéskor a vízszaggal felkavard az aljzatot, s ezzel elrontsd, amin ed-

dig fáradoztál. Tégy a tartály hátsó sarkába habszivacs darabot, arra csorgasd az állott, langyos (nem felfőzött!) vizet.

Akváriumodnak legyen mesterséges fényforrása, mert napfényben az algák, moszatok nagyon elburjánzanak.

A kezdő akvaristák gyakori

hibája, hogy túlnépesítik az akváriumot. Kis akváriumba kis halacskaik találhatnak, s azokból sem túlságosan sok. Vannak halak, amelyek a felszínhez közel szeretnek úszkálni (a guppik), mások a víz középső részében érzik jól magukat (vörös neon), ismét mások az aljzatot "fésülik át" (törpeharcsafélék).

Figyelem! Ne etesd túl halacskaidat! Az el nem fogyasztott táplálék a fenékre hull, és bomlásnak indul. Elég naponta

egyszer etetni. Ne csak száritott vízből adj nekik (mi sem szeretnénk csak konzerven élni). Étlapjukat tedd változatosabbá friss tubifex-szel, eleven vízből hálával, rákokcsákkal, tejféreggel.

Takarítónőnek telepíts néhány vízcigát. Ezek szorgalmasan lelegetik a leveleken és az akvárium falán szaporodó algákat, s ezzel tisztán tartják a vizet.

Ha ügyesen dolgoztál, apró vízivilágodba beáll az, amit a biológusok "ökológiai egyensúlynak" hívnak, s akkor különlegesebb beavatkozás nélkül is zavartalanul "üzemel" a víz alatti életközösség.

KISKÓPÉ Havonta 3 díjat sorsolunk ki!

Miért kell különválasztani a halivadékot a felnőtt halaktól?

Februári megfejtés: a mezei hörcsög. Mind a ketten rágcsálók: metszőfoguk gyökértelen, állandóan nő. Azért rágnak folyton, hogy koptassák, különben szétfeszíti a szájukat.

Nyertesek: **Tamás Levente**, Alsócsernáton; **Kocsis Csilla**, Szatmárnémeti; **Gál Zsolt**, Felsőboldogfalva.

KIS RÓKALEPKE

Az egyetlen nappali lepke, mely egész Európában előfordul a mediterrán partoktól az Északi-fokig és a 3000 méteres hegycsúcsokig. Szárnytávolsága 2,5 cm. Nevét szárnyának rókavörös alapszínéről kapta. Jellegzetessége a szárnyak peremét díszítő kék-fekete "gyöngysor". Erdők, rétek, parkok lakója. Áttelel, így már márciusban repül. Tápnövényei a bogáncs- és bodzafélék. Barna, sárga csíkos hernyója a csalánon él.

Tükröm, tükröm,
mond meg nekem...

MILYEN A NAPSUGÁR?

Kíváncsiak vagyunk
a te véleményedre is!

Töltsd ki, és küldd el nekünk ezt
a szelvényt. Tegyétek többen
közös borítékba, így olcsóbb.
A tanító néni javaslatait előre is
köszönjük.

A szelvény beküldői között
tíz társasjátékot sorsolunk ki.

1. Neved, életkorod:

2. Lakcímed:

3. Mióta olvasod a NAPSUGÁR-t?

4. Mit nézel meg először benne?

5. Mit nem olvasol el belőle?

6. Kinek a meséje, verse, rajza
tetszik a legjobban?

7. Hány levelet írtál nekünk?
Hányszor nyertél, vagy jelent
meg neved a lapban?

8. Segíts szerkeszteni! Szerinted
milyen téma, rovat, kézimunka
hiányzik a NAPSUGÁR-ból?

TALÁLD KI!

S M

1. Jenei Noémi,
marosvásárhelyi
olvasónk betűrejt-
vénye: érdekes ol-
vasmány.

2. Ferencz Szilárd rejtvényének
megfejtése lakóhelyének neve:

1			
2			
3			
4			
5			
6			
7			
8			
9			
10			
11			

- Juhász kabátja
- Ruha része
- Nem arra
- Román dió
- Nagyapa becézve
- Játék-medve
- Italt ad
- HUGÓ
- Ágyúöntő Gábor ...
- Becézett László
- Te, angolul

3. Füstös Erzsébet is szülőhelye nevét foglalta
rejtvénybe: 1. Szőlőből készült ital 2. Becézett
Enikő 3. Edény 4. Víziállat 5. Talál 6. Becézett
Emese 7. Égítést

4. Bán Csilla, Felsőboldogfalva: májusi ünnep.

Vízszintes

1. A megfejtés

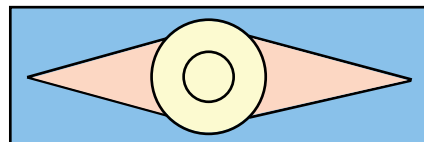
- Háziállat
- Ruhát "becsukott"
- Magyar tévé – rö-
vidítve
- Jegyzetel
- A magyar ábécé el-
ső két betűje – fordítva
- Vízinövény
- Időmérő
- Kettő alkot egyet
- Csúszkálni kezd!

Függőleges

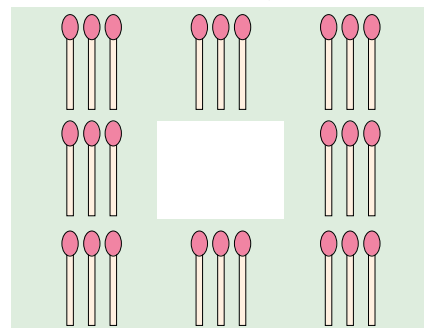
- Kerek gyümölcsös
- Ének
- Fa része
- Fonott edény
- Néma mássalhang-
zói
- ABI
- Piszkos
- Jób Laci névjegye
- Térképgyűjtemény
- Sós Áron névjegye
- Alig rút!

1	2		3	4	5	6	7	8	9
10			11						
12						13			
14			15				16	17	
		17				18			SZ

5. Mi ez? – kérdezi Teleki
Hunor Kovásznáról. Te tudod?

6. György László és Róbert
Szászrégenből logikai fejtörőt
küldött: helyezz át két gyufaszá-
lat úgy, hogy a szálok összege a
szélső oszlopokban és sorokban
továbbra is 9 maradjon!

ÁPRILISI MEGFEJTÉSEK

- Renáta, Márta 2. ibolya
- húsvét 4. Elvira 5. húsvét
- Noémi 7. Tompa László

1		
2		
3		
4		
5		
6		
7		

7. Zolcsák Zsolt,
Szatmárnémeti-
ből küldött bűvös
négyzetet: 1. Hábo-
rúban használt jár-
mű 2. Női név 3. Ró-
mai császár volt 4.
Kezdődik a klóno-
zás!

1	2	3	4
2			
3			
4			

REJTVÉNY-PÁLYÁZAT

Ugye, szereted a skandináv rejtvényeket? Mert most olyat küldök neked. A megjelölt sorokban egy szólást találsz. Küldd el nekem – magyarázatával együtt – a szerkesztőség címére június 15-éig. Várom a leveled, a Rejtvénykirály

NYERTESEK

VAJNÁR ILONA rejtvénye

A szólás első része		Ef!		Gondoskodik	Kecses erdei állat	Liter
		Ránc		Kása eleje!		
Rá marad apja vagyona	▶					
Levet magáról	▶					A szólás második része
Légzőszerves						
					Névelő	
					Személyes névmás	
				Maga	▶	
				Találat a fociban		
Ős		IG	▶		Ipszilon	▶
Tonna	▶	Nem felsős			Kívülről megtanul	
Evés-ivás	▶					
Vízi állat						
			Majdnem lakó!	▶		
			Kezdődik az iskola!			
Csipogni kezd!	▶			Libahang	▶	
				Borulni kezd!		
Vörös virágú növény (KOSBOR)	▶					
Tanoda régiesen	▶					

A FEBRUÁRI REJTVÉNYPÁLYÁZAT megfejtése: *Ugyan, anyu, ki nem tud egy táblát letörölni?* Könyvjutalmat nyertek: **Kiss Kálmán**, Székelyudvarhely; **Bodó Noémi**, Ágya; **Fazakas Katalin**, Gyergyószárhegy; **Balla Zsófia**, Gyergyóremete; **Nagy Ágnes**, Torda.

HÚSÉGES REJTVÉNYFEJTŐ DÍJAT nyertek tízen azok közül, akik szeptembertől januárig a legtöbb megfejtést küldték el nekünk: **Tuzson Tamás** és **Iochom Zsolt**, Kézdivásárhely; **Abrudán Judit** és **Fülöp Hilda Dália**, Kolozsvár; **Molnár Tímea** és **István**, Madéfalva; **Pap Yvette-Orsolya**, Nagyvárad; **Póti Gabriella**, Szatmárnémeti; **Székely Elemér** és **Réka**, Aranyosgyéres; **Daradics Botond**, Gyergyószentmiklós valamint a **tordai Teodor Murășanu iskola IV. D osztálya**. Gratulálunk!

Az iskolai év végén azokat jutalmazzuk majd, akik februártól júniusig bizonyulnak legszorgalmasabb játszótársainknak.

9 Szász Csaba Lajos Marosvásárhelyről küldött képrejtvényt: iskolai foglalkozás és távbeszélő a jelentésük.

EEEE
É
Ó

FON FON FON
FON FON FON
FON FON FON

8 A sepsiszentgyörgyi Gecse Zita egy szólást rajzolt le.

10 Szilágyi Evelyn Nagyváradról egy fiú és egy lány nevet küldött, képrejtvénybe csomagolva:

IM

KA

LEVELEZŐ

Kövér borítékban küldték el
gyönyörű rajzaikat a **székely-**
kocsárdi másodikosok, a szabad-

kai 3. B osztályosok, a kibédi és a désházai
harmadikosok, a szászrégeni 2. sz.
Iskola harmadikosai, a csíkszent-
domokosi 2. sz. Iskola, a visai I-III.
osztály tanulói, a csíkszenttamási
IV. B osztályosok, a marosludasi 2.
sz. Iskola III. G osztálya, a sár-
vásári I-IV. osztályosok, a kolozs-
vári 3-as Iskola negyedikei. Jót
nevettünk a **gyergyószentmiklósi**
Fogarassy Mihály Ált. Iskola III. B
osztályának vidám beszámolóin,
örömmel olvastuk a **marosvásárhe-**
lyi 7-es Ált. Iskola II. D osztályának,
az orbaite-
leki és a zeréndi iskolások verseit, meséit, a
harasztosi harmadikosok közös versét. Munkái-

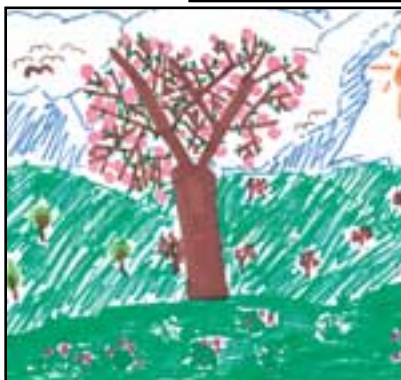
VERS,
MESE

Róth Balázs Hunor, Kézdi-
vásárhely, Láng Adrienn,
Czikle Benjámín, Demjan
Gina, Börvely; Kedves Helga,
Szabó Tímea, Szilágyi Andrea,
Farkas Zsuzsa, Kolozsvár;

Péter Szilvia, Etéd; Moldován Mónika, Balázs
Andrea, Lajos Erika, Csíkszereda; Bíró Tímea,
Aranyosegerbegy; Bodó Noémi és Kinga, Ágya;
Bokor Andrea, Tamás Mónika, Gyergyószent-
miklós; Kófitay Annamária, Vajdahunyad; Toldi
Tünde, Veress Mihály, Kelemen Szilárd, Maros-
vásárhely; Kelemen Izabella, Szováta; Máthé Éva
és Emese, Zetalaka; Kánya Eszter, Csíkszent-
györgy; Holczman Edit, Székelyhíd; Portik Erika,
Gyergyóditró; Gruer Juliánna, Siménfalva; Kiss
Réka, Paizs Enikő, Kovászna; Szabó Csilla,
Kibéd; Simó Ágnes, Székelykeresztúr; Vicsai
Mária, Apjok Norbert, Nagybánya; Csillag
Izabella, Sepsiszent-
györgy; Fehérdi Ló-
ránd, Szilágycseh;
Tolnai Julianna, Szi-
lágypér; Kovács Nor-
bert, Gyulakuta; Bajkó
Beáta, Gyergyóremete;
Korodi Melinda, Új-
tusnád; Duka Judit,
Székelyudvarhely;
Bodó Nóra, Tusnád-
fürdő.

RAJZ

Balog Alíz, Hadad

Debreczeni Zsófia, Bethlen;
Covaciu Tímea, Zsombolya;
Szilágyi Evelin, Simon Zoltán,
Németi Emőke, Nagyvárad;
Bartha Szabolcs, Marosszent-
király; Petkes Ákos, Désháza;
Kocsis Csilla, Bauer Márk,
Pintea Richard, Szatmárnémeti;
Tornai Gyöngyi, Balázs Edit,
Zetalaka; Ferenti István, Suba
Sarolta, Tóth Attila, Marosvá-
sárhely; Sorbán Előd, Seps-
szentgyörgy; Tamás Mónika,
Gyergyószentmiklós; Vince Me-
linda, Szamosújvár; Csoboth
Adél, Csíkcsicsó; Halmágyi
István, Szabó Csilla, Kolozs-
vár; Cozma Margit, Orbán Éva,
Egrestő; Bodosi Bálint, Brassó; Timár Orsolya,
Balog Alíz, Hadad; Vass Tünde, Szilágylompért;
Baróti Bíborka, Csíkszenttamás; Gázsó Kinga
és Turucz Renáta, Érmihályfalva; Albert Zoltán,
Halmi; Jaszenovics Lilla, Csikkarcfalva; Máté
Nóra, Gyulakuta; Bándy Mária, Sarmaság; Szász
Fülöp Izabella, Medgyes.

Varga József, Sarmaság

Anyám

*Nem tudom, hol vagy ebben a nagy világban,
De szeretném látni szelíd mosolyod,
Este, mikor ringattál a holdfényes éjszakában.*

*Te adtál életet mindhármunknak,
És neveltél, míg rosszat mutatott az ég.
Sorsom mostoha, anyám, mert én érzem,
Tudom, hogy szeretsz még.*

Paradicza Mircea, Székelykeresztúr

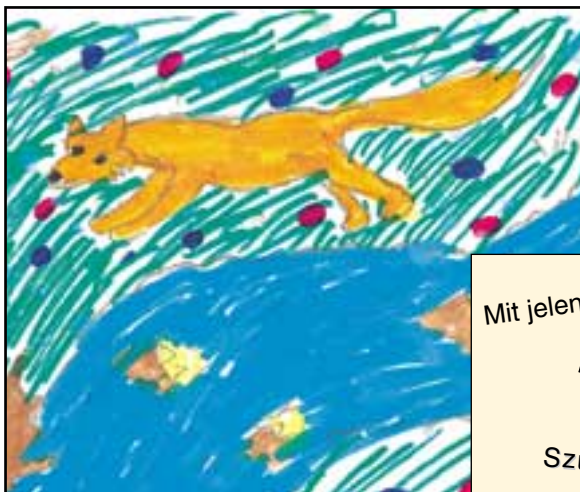

Szócs Emese, Szentegyháza

ÜRGEBÁL

Fut a fűben sok kis ürge,
bálba futnak, nem egyébre.
Ürge Fáni ürge módra
beugrik az ürgelyukba.
Ürge mama tortát készít,
amit gyertyával feldíszít.
Ürge papa fürgően fürdik,
nagy ünnepre készülődik.
Ürge módra áll a bál,
sok kis ürge táncra vár.

Kádár Csongor,
Csíkszentdomokos

Szász Sándor,
Beresztelke

Simó Ferenc Zsolt, Marosvásárhely

AZ ÖREG EMBER ÉS A RÓKA

Volt egyszer, hol nem, volt egy öreg ember, és annak egy kicsi malaca. Meghallotta ezt a róka.

– Hm, ezt a malacot muszáj megszereznem.

Így gondolkozott: én is elég sovány vagyok, a kicsi malac is sovány. De ha azt a sovány malacot megeszem, már kövér leszek. Elment az öreg emberhez.

– Nem adod nekem a kis malacot? – kérdezte.

– Ha adsz száz évre való tojást, neked adom.

A róka elment, és minden varjútól ellopott száz tojást.

Látja az öreg, hogy jön a róka sok-sok tojással. Odaadta a kis malacot. A róka megette, de egy kis idő múlva megint megéhezett. Az öreg ember pedig még ma is töri a tojást, ha meg nem unta.

Uleşan Csaba, Disznajó

Bertóti Attila képverse, Nagybánya

FINOMSÁG

A cukorkát a gyerekek imádják,
a rossz fogat a szülők utálják.
Fogorvoshoz el kell menni,
nem kell félni tőle,
a rossz fogat be kell tömni idejében.

– Ne félj tőlem, kis barátom,
nem bántom csak megvizsgálom –
szól hozzánk a fogorvos,
kinek neve Domokos.

Sándor Izabella, Farcád

Címlap: Szállós Hajnal, Zsobok Hátlap: MÜLLER KATI	NAPSUGÁR, gyermekirodalmi lap. Kiadja a NAPSUGÁR Kft. Szerkesztik: ZSIGMOND EMESE (főszerkesztő), VENCZEL JÁNOS (képszerkesztő), MÜLLER KATI. A szerkesztőség postacíme: 3400 Cluj, Str. L. Rebreanu, Nr.58./28., C.P.137. Telefon/fax: 064/141323. E-mail: napsugar@mail.dntcj.ro Megrendelhető a szerkesztőség címén. A lapok árát a következő bankszámlára várjuk: Cont 2511.1-569.1/ROL B.C.R., SUC. JUD. CLUJ S.C. NAPSUGÁR - EDITURA SRL. Készült a kolozsvári TIPOHOLDING Rt. Nyomdájában.
	ISSN 1221-7751
	Ára 5500 lej

Mit jelent szúnyognak lenni?

Sötét szobában repülni,

Szúnyogzenét hegedülni,
Szúnyoghegedűn zenélni,

Alvókra telepedni,

Szép piros vért szippantani,
Szúnyogirtótól köhögni,

Kábulatban földre hullni,

A padlón halkan koppanni,

A jellegzetes vonalvezetésű és színezésű szecessziós díszítőelemek az ékszereken is megmutatkoztak.

Bebizonyosodott, hogy a belső szerveket összepréselő fűző viselése igen ártalmas. Mégis, az 1900-as évek elejéig viselése szinte kötelező volt.

KOROK - RUHÁK

A férfidivat a XIX. század eleje óta csak részleteiben változott. Igaz, hogy ma már csak különleges alkalmakkor viselnek öltönyt, annak idején pedig a nap minden percében. Ingujjban – öltöny, zakó, mellény nélkül – még otthon sem igen üldögélhetett az úriember, kalap nélkül pedig illetlenség volt az utcára kimenni. A kivágós férfi-babára felöltőt adtunk. A női ruhák egyre kényelmesebbek, lazábbak lettek. Lassan elmaradt a fűző, a szoknyák hossza pedig – sokak megbotránkozására – rövidülni kezd: a 20-as évek közepére már térd fölött végződött!

Így jártak a múlt század elején délelőtt-tönként a lóversenyre.

A párizsi Eiffel-torony

Az 1910-es évek "bukj el" szoknyája olyan szűk volt, hogy különleges, fékező harisnyakötőt viseltek hozzá.

